

FIVE CENTS ELSEWHERE

У кампанії на Кубанщині взяли важну участь кубанські козаки.

Проф. Микола Чубатий.

Духове Життя Українського Народу по Першій Світовій Війні

(Картини нової історії українського народу).

12. Релігійне та церковне життя українського народу. (Продовження).

В склад православного єпископату Польщі мало увійти двох нових єпископів польської народності Шмід та Семашко, з яких один мав бути дієцезанним, другий помічним єпископом; тепер поляків в православній церкві в Польщі мало бути саме тільки що українців єпископів; бо всі решта єпископи були ще москалі. Українізації в православних парохіях передовсім на Волині, де вона найбільше поширилася, тепер припинили зовсім. Мимо цього ще, до нечуваної міри упіднення православної церкви під проводом митр. Діоніза не вдовольняло польського уряду підсудчиків, що на кресах убоавшись в кирую католицької місії, зачала нечуване гноблення православних.

Передовсім в прикордонній смузі почався натиск поліції та прикордонної сторожі на безборонне населення при моральній співпраці кресового польського духовенства. Та наслідне приволовання його до переходу на римо-католицтво під оригінальною назвою „ревіндикації“, себто мимого привертання на польське захрищення та опрацювання колишніх поляків.

Окремішу увагу звернули на Холмщину та Підляшя; там різало та тривожило польську адміністрацію, що тільки 60 миль від Варшави вже були перші православні церкви, бо холмська земля дуже чула місце в польській політиці добування українських теренів. Цеж одинока земля, де полякам удалося сполучити українське населення у масі та тим чином відірвати українську етнографічну границю на схід. Треба було той процес закінчити, щоб і українського та православного сліду тут не стало і звідси ідея зруйнувати до решта біля сто православних церков.

Польські ревіндикації та варварське нищення православних храмів на українських землях Польщі мало один наслідок, якого не передбачував та не бажав собі польський уряд, а саме скріплене привертання населення до православної церкви та до своєї єрархії більше навіть, ніж вона на це заслуговувала.

Зокрема переслідування за віру наріз горювало до кожного, хто ставав в його оборону. Скофискований пастирський лист митрополита Андрія Шептицького проти насильства над вірою православних братів переходив по Холмщині потаємно з рук до рук, а більша депутация православних холмщаків прибула аж до Львова, щоб подякувати митрополитові за оборону.

На місцях зріс авторитет православного духовенства, особливо українців, з яких кількох дало доказ не тільки пастирської ревності, але теж цивільної відваги та українського патріотизму. Бо мимо офіційного польонофіліського та напів-російського виховання у варшавській православній студії, такі щораз більше між молодим духовенством стало виходити свідомих національно українців, а національне обличчя православного духовенства в Поль-

щі такі мінюлося в користь українців; відсоток українців духовних зростав а москалів малів.

в) Унійний рух на північно-західних українських землях під Польщею.

На православних землях Польщі було ще одно замітне явище а це унійний рух, себто поворот православних українців та білорусинів до східного католицтва, поширеного тут колись загально та заданого Росією в 19-тім столітті. Рух цей збудився самочинно, по відвороті звідси російської царської армії та зараз в перших роках панування Польщі як підсвідоме бажання північно-західних українців до духовного об'єднання з Галичиною, на яку все православні українці дивилися як на старшу сестру та більше досвідчену у боротьбі з поляками. Помагали цьому рухові живі ще унійські традиції на тих просторах, особливо на Холмщині та Підляшші.

Для Волині був навіть в часі світової війни висвячений митрополитом Андрієм Шептицьким єпископом-ауцький, а це д-р П. Боцян, був ректор львівської духовної семінарії. Польський уряд настрашався того руху, бо між Галичиною та Волинню мав бути утримуваний свого роду адміністративний кордон, популярно званий „сокальським кордоном“, щоб „галицька українська держава“ не передіставалася на менше національно динамічну Волинь та Холмщину. Тому єпископа Боцяна, затвердженого Ватиканом легального католицького єпископа, польський уряд прямо не впустив на Волинь та грозив, що заарештує як прибуле до Луцька. Тим чином єпископ Боцян до смерті не обняв своєї єрархії. Група православних послів до першого польського союзу з Волині з депутатами вірних звернулася була навіть до митрополита Андрія Шептицького, щоб „прилучив їх під руку львівського митрополита, одначе цього не можна було зробити з політичних причин.

Тоді поодинокі громади стали спроваджувати собі з Галичини декого з Василіян, декого зі світських священників, але й тим з трудом удалося вдержатися серед секатур адміністрації та майже загально ворожого наставлення польського духовенства. Всеж такі унійний рух зростав, аж до 1925. Польський уряд при переговорах з Ватиканом погоджувався на дуже корисний конкордат для Католицької Церкви, одначе жадав категорично тільки одної уступки, щоб унійців поза Галичиною, теперішніх і майбутніх не піддавати під владу українських єпископів з Галичини, ані не творити для них окремих східно-католицьких єпископств, тільки віддати їх під владу римо-католицьких, отже польських єпископів тих територій.

Переведення тої засади в конкордаті загамувало доволі сильний унійний рух на тих православних теренах. Багато з тих, що вже стали унійцями вернуло назад до православня, бо не хотіли бути під владою римо-католицьких польських єпископів. Для

ратування решток унійців Рим призначив єпископа українця Миколу Чарнецького Апостольським Візитатором для Волині та Холмщини, одначе ні власної дієцезії, ні ніякої влади навіть над українськими унійськими парохіями він не міг мати; вона згідно з конкордатом мусіла бути в руках Про зміни в конкордаті польська сторона не хотіла й чути. Єп. Чарнецький міг тільки відвідувати унійські парохії в порозумінні з місцевим римо-католицьким єпископом, але нічого заряджувати.

Положення єп. М. Чарнецького, людини кристалевого характеру як Апостольського Візитатора було жалюгідне. Польська буття кресова санашна адміністрація слідила кожен його крок та нерідко брутально з ним поступала, римо-католицьке духовенство з єрархії включно вважало його за інтруза, що мішає в їх „місінну працю“. А та місінна праця була зібрана в засаді „не дребіт тут уній, православних треба повертати приємно на римське католицтво“.

Впливовий в польських державних кругах гр. Лубенський, польський католик, написав навіть книжку „Дорога на Вихід Ракму“, де ясно випливає та узагальнює вище зазначену місінну засаду польського католицтва та брутально накидався на унійну акцію.

Справа набрала аж розголосу в Римі, так, що папа Пій XI на адресу цілого польського духовенства до польського підляського єпископа Пшездзекського сказав так: „Не є католиком той, хто є проти уній“.

Після того видав Ватикан зарядження, щоб при кожному єпископові на сході Польщі був заіменований генеральний вікарій східного обряду, який співпрацював би з єпископом в більшості українських священників з Галичини, Василіян, Студитів, Редемптористів та світських.

Одначе так не сталося, бо польська єрархія хитро обійшла зарядження Ватикану, згідно працюючи при тім з кресовою адміністрацією. Вікаріями генеральними назначено поляків, що доійшли перейшли з латинського обряду на східний. Так, наприклад, волинський польський єпис-

коп Сельонжес, в якого дієцезії було найбільше унійських парохій, призначив генеральним вікарієм для українців унійців молодого священника, очевидно поляка, бувшого латинського священника, що перейшов на східний обряд, підчас коли дотеперішній декан тих парохій, український з Галичини, о. Додик, взагалі мусів покинути Волинь.

До помочі стала адміністрація, яка одних українських духовних (як о. Величківського, Редемпториста з Ковля) виселяла, других обложала такими переслідуваннями, що їх праця була практично неможливою. Р. 1939 не було вже ні одного українця на унійських парохіях Волині, Холмщини, Підляшя та Полісся. Яке було положення єп. Чарнецького в тих обставинах вияснить колись його пам'ятник, який він писав спішно. В унійських парохіях зачала польщення українського населення а на ділі ліквідування католицтва східного обряду.

(Дальше буде).

СПРАВЛЕННЯ ДРУКАРСЬКИХ ОШИБОК.

В останніх двох частинах зайшли печатні помилки, які роблять зміст баламутним, а саме:

В числі з 21 січня має бути „Собор православних влад в Москві 1917 року“ вибрав патріархом митрополита Тихона (не 1914 року).

В числі з 22 січня має бути „Річ природна, що державна політика Польщі вимагала, щоб незалежності православних під Польщею від московського патріарха Тихона“ (а не уніації).

Також: „В перших десяти роках удалося в багато церквах завести українську богослужбову мову“ (а не богословську мову).

ЗАСТАНЕ УСМІХНЕНИ БЛИЗНЮКИ, ЯК ВЕРНЕ НА ВІДПУСКУ. — Таке же лютенанта Нормана С. Розенвіге з Гемитон, Масс., що вже 10-ти місяців патрулює береги Гренландії і не мав нагоди побачити своїх недавно народжених двох синків.

СТО-ТИСЯЧНА ПОЛЬСЬКА АРМІЯ В ІРАЇ.

ЛОНДОН. — До одного порту в Іраї прибули з Росії понад сто тисяч поляків, котрі хочуть служити в польській армії на Близькому Сході під командою Владислава Андерса. Цих воїнів вислано з Росії на основі російсько-польського пакту з листопаду 1941 року про звільнення воєнних бранців для боротьби по стороні альянтів. Для цих воїск ждав готовий уже табір, що має 3 квадратні милі поверхні. Воїски мають британські уніформи та російську зброю.

МОЛОДИЙ СЕРЖАНТ.

МИЛВОКІ. — Заряд армії відпустив до дому 15-літнього Джана Мараза, котрий вступив до армії здуривши дані чинники, що він має вже 18 літ. Його прийняв як добровольця до армії. Там він скоро вибився на сержанта. Але коли влади довідалися про його вік, то відправили його з армії. Тепер Джані журиться, що заки він підросте, вже буде по війні.

ХОЧУТЬ БОЙКОТУ АРГЕНТИНИ.

ВАШИНГТОН. — Великі купецькі фірми домагаються від Вашингтону гострішої політики супроти Аргентини, щоб змусити її зійти до свого неутраляного становища і стати по боці всіх інших держав західної півкулі. Коли до цього не прийде, говорять купецькі фірми, то вони на власну руку зачнуть бойкотувати Аргентину і не будуть від неї нічого купувати, ні їй продавати.

РЕКРУТИ З УНІВЕРСИТЕТІВ.

ВАШИНГТОН. — Поборові бюра почали набирати сотки студентів коледжів і університетів, котрі покінчили свій шкільний рік скорше, ніж звичайно і тепер вступають до війська. Сотки новобранців пішли з кожного коледжу й університету.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ЧАСОПІС КРИТИКУЄ РЕЖИМ.

БРЕН. — Мілянський часопис „Корієре делла Сера“ дає вислів невдоволення робітничим мас з війни. Його передовиця каже, що війна є тягаром, а винуватим за неї признає фашизм.

ДОЗВІЛ НА ДАЛЬШЕ ДЕРЖАВНЕ ЗАДОВЖЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Департамент фінансів робить заходів в конгресових колах, щоб піднести стелю задовження з 125 біліонів доларів до 210. Бо теперішня стеля задовження вже осягнена і треба легалізації конгресу для дальшого задовження. Президент Рузвельт кілька тижнів тому заявив, що в цій році задовження досягне 210 біліонів.

ДІСТАНУТЬ ЗАЯВТЯ

ПОТРІБНО СТАРШОГО ЧОЛОВІКА до роботи кодо дому на фармі. Постійна робота і легка. Добре платять. Голосіться до: Wolodymyr Ewaszkiewicz, R. 1, Bath, Pa. 15-7

ПОТРІБНО СУПРІНТЕНДЕНТА до 30 фамілійного будинку, Grand St. Extension, Brooklyn, 4 ганчі кімнати на першій поверсі. Добра платня. Теперішній супрінтендент лише з причини неадапції. Властник заходить раз на тиждень. Голосіться до: GRAND KNITTING MILLS, 142 WEST 36th ST.

ПОТРІБНО СТОРОЖА, жонатого, до апартаменту газу. Помешкання з 4 кімнат, \$50.00. Голосіться до: L. COOK, 233 Buffalo Ave., Brooklyn, N. Y. Tel. PResident 3-9418

ДО ВІНАЙМУ АПАРТАМЕНТ з 4 кімнат, огрітти, гаряча вода, близько стації і центра з торговельними склепами, \$25.00 місячно. Голосіться до сторожа дому: 264 SOUTH 1st STREET, BROOKLYN, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. Повідомляємо членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від 176, що річні збори відбудуться в неділю, 31 січня, точно в 5. годині пополудні, в галі церковній. На ці збори обов'язково мають прийти всі члени, бо є важні справи, а найважливіша справа, то це плачення місячних вкладок. Цього місяця секретар ще збере вкладки по хатах, а на наступний місяць, хто не принесе вкладки на збори, то буде суспендований. Подумайте самі, члени, яка то тяжка праця ходити від хати до хати по два і по три рази за вкладками. Уряд просить усіх членів прийти на ці збори і принести нових членів. — За уряд: С. Дзюбенчик, пр. П. Бабяк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. Сов. св. Духа, від 237, вибрало на своїх річних зборах 10 січня таких нових урядників: Н. Бронський, предс.; Л. Батішка, заст.; Т. Крика, кас.; А. Олішник, заст.; Д. Яворський, секр.; контролерів: І. Тимань, В. Ягас; надз. хорих: В. Козмар, А. Лебінжак; предс. до Укр. Дому: Т. Сорока, Н. Бронський, М. Курша. Секретар просить тих членів, котрим виставляють послатки до виповнення скільки вони мають закуплених військових боїв, щоб найскорше їх прислали на адресу секретаря, щоб можна подати до головної уряду якнайкорше. — D. Yaworsky, 2423 W. 3rd St., Chester, Pa.

ПІЛІС, ПА. — Бр. св. Андрія, від 48, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю по 15-ти в домі тов. Михайла Нарбецького, 84 N. River St., Plains, Pa. — Василь Березовський, Михайло Нарбецький, Акептий Мазуля.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — На річних зборах Сестр. ім. Ольги Басарабової, від 47, що відбулися 3 січня, вибрано такий уряд на 1943 рік: Іванна Мациновська, предс.; Марія Віхоть, касієра; Марія Заблоцька, фін. секр. 155 5th Avenue, Bethlehem, Pa.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 8. січня 1943 р., помер у 53. році життя МИХАЙЛО САВЧИН, член Тов. ім. Дмитра Вітовського, від 301, У. Н. С. в Шкаго, Ілл. Покійний походив із села Надвірна, повіт Перемишлян, Закарпатська Україна. До У. Н. Союзу вступив 1914 р. Був діяльним членом і ніколи не жалував грошей на народні цілі. Похорон відбувся 11 січня в українській правосл. церкві. Члени віддали і інших товаришів издали численну участь. Родина покійного жено Михайлина і син Іван, що тепер при війську, лякують всім членам за участь у похороні. — В. П. П. Михайло Горний, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК
ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ
МЕБЛІ В
"GRANT CIRCLE"
UPHOLSTERY CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE
Near 188th St.
BRONX, N. Y.
Міє на складі
РІЗНІ МЕБЛІ
доброї якості,
по кімнаті
ціні.
Telephone:
Fordham
5-4666.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
483 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребки по ціні так
низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
НА ФІЛІДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
в БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ
ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

IN THE JUNGLE, JAGGER WAS UNEASY. FROM BENEATH HIS SHIRT HE DREW THE KNIFE HE HAD STOLEN FROM TARZAN. AT THAT MOMENT A WEIRD NOISE SOUNDED.

JAGGER WAS TERRIFIED. HE RAN. HIS TREMBLING HAND DROPPED THE KNIFE.

WHEN HE REALIZED THE NOISE WAS CREAKING BRANCHES, HE RECOVERED HIS WITS, AND SEARCHED FOR THE PRECIOUS BLADE.

BUT, UNACCOMSTOMED TO THE FOREST, HE COULD NOT FOLLOW HIS TRAIL BACK. TARZAN'S FAMOUS KNIFE WAS LOST.

В нетрах Джегер почувувався ніяково. Він добув з кишеї ножа, котрого у свій час він був викрав від Тарзана. Втім він почув дивний шум.

Цей шум на смерть перелякав Джегера. Постоявши хвилину він почав поспішно втікати. В поспіху йому вилетів з рук ніж.

По певнім часі він успокоївся. Бо він переконався, що той дивний шум виходив з скрилячих вітів дерев. Він почав шукати за ножом.

Джегер почав ступати назад тим шляхом, котрим біг. Але він, непривичний до нетрів, не міг відшукати слідів того шляху.

ТАРЗАН, ч. 705. Загадочні розшуки.